

**DE WERELD
VAN DE
GROTE
STAD**

VIER KENMERKEN VAN HET BEGRIP 'STAD'

- Een bepaalde **omvang**, per land verschillend
- Een hoge **bebouwingsdichtheid** in vergelijking met het omringende gebied
- Een **beroepsbevolking** die vrijwel uitsluitend werkt in de **secundaire** en **tertiaire sector**
- Een groot aantal **functies** voor het gebied rond de stad

DRIE SOORTEN 'STEDEN'

- Een **megastad**: stad met minimaal 10 miljoen inwoners
- Een **wereldstad**: veel inwoners en is voor groot deel van de wereld een belangrijk centrum, op gebied van economie, cultuur en politiek
- Een **hoofdstad**: meestal de belangrijkste stad van een land

Sommige steden kunnen we onder *géén* van deze soorten plaatsen.

Er zijn ook steden die we *onder alle drie de soorten* kunnen plaatsen. Bijvoorbeeld Parijs, Londen en Buenos Aires.

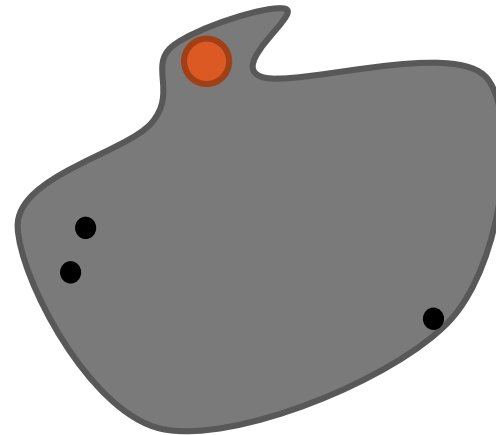
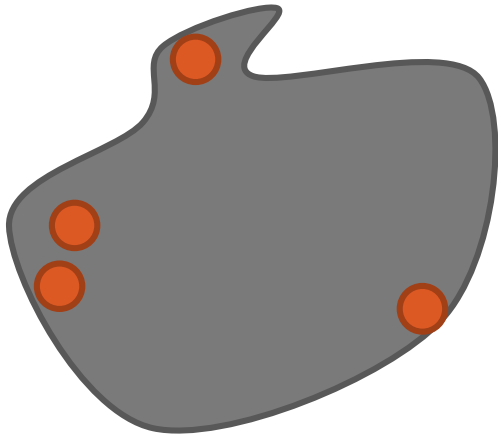
**GROEIEN EN
UITBREIDEN,
KAN DAT
WEL?**

IN DE BREEDTE OF IN DE HOOGTE

GELIJKMATIGE GROEI OF ALLES OP 1 PLEK?

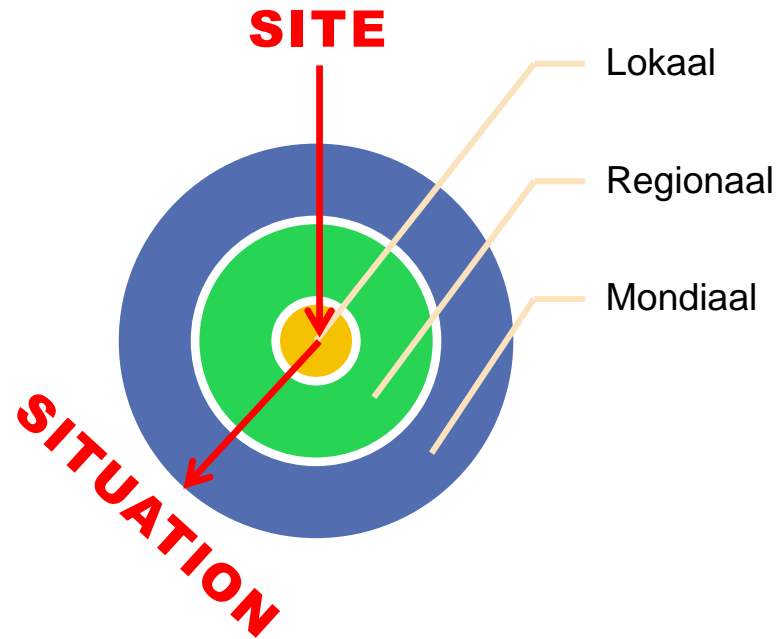
- Meerdere steden van ongeveer gelijke grootte: **stedelijk netwerk**
- 1 grote stad (veelal miljoenen), de 2e stad van het land is vele malen kleiner in omvang: **primate city**

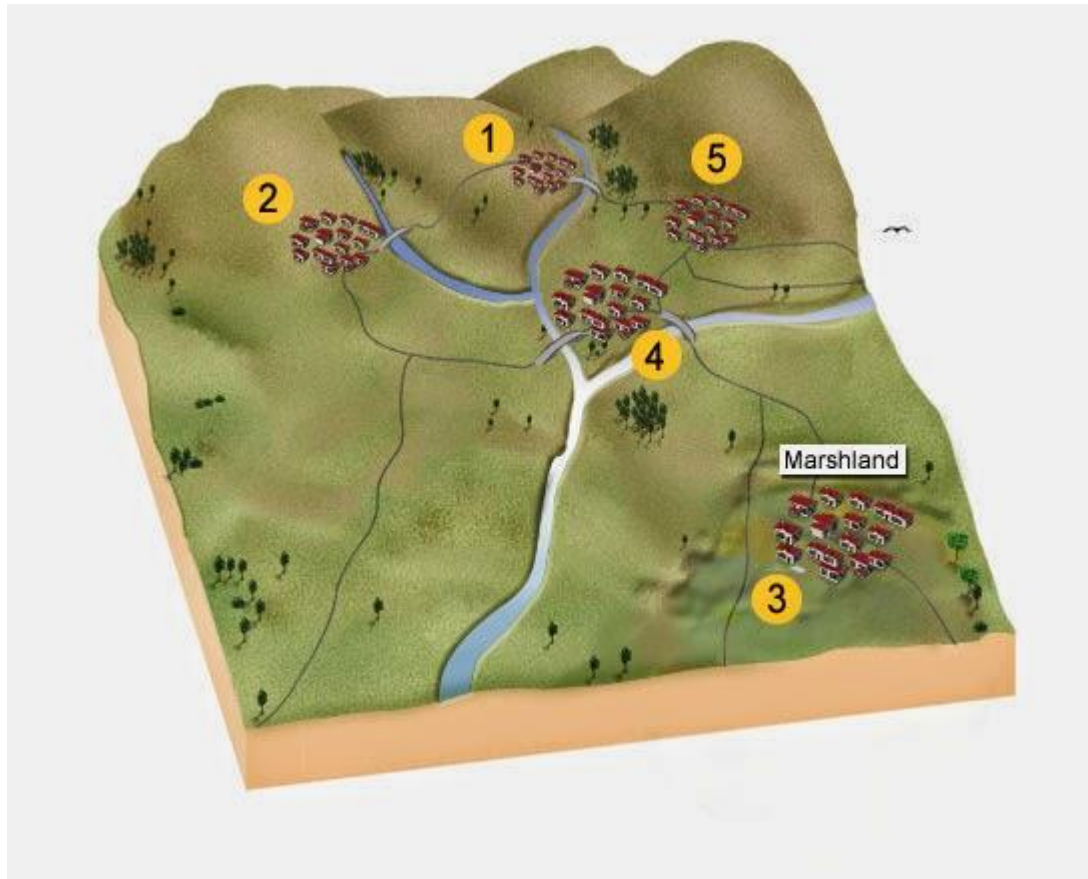
- = 1 miljoen inwoners
- = 100.000 inwoners

SITE AND

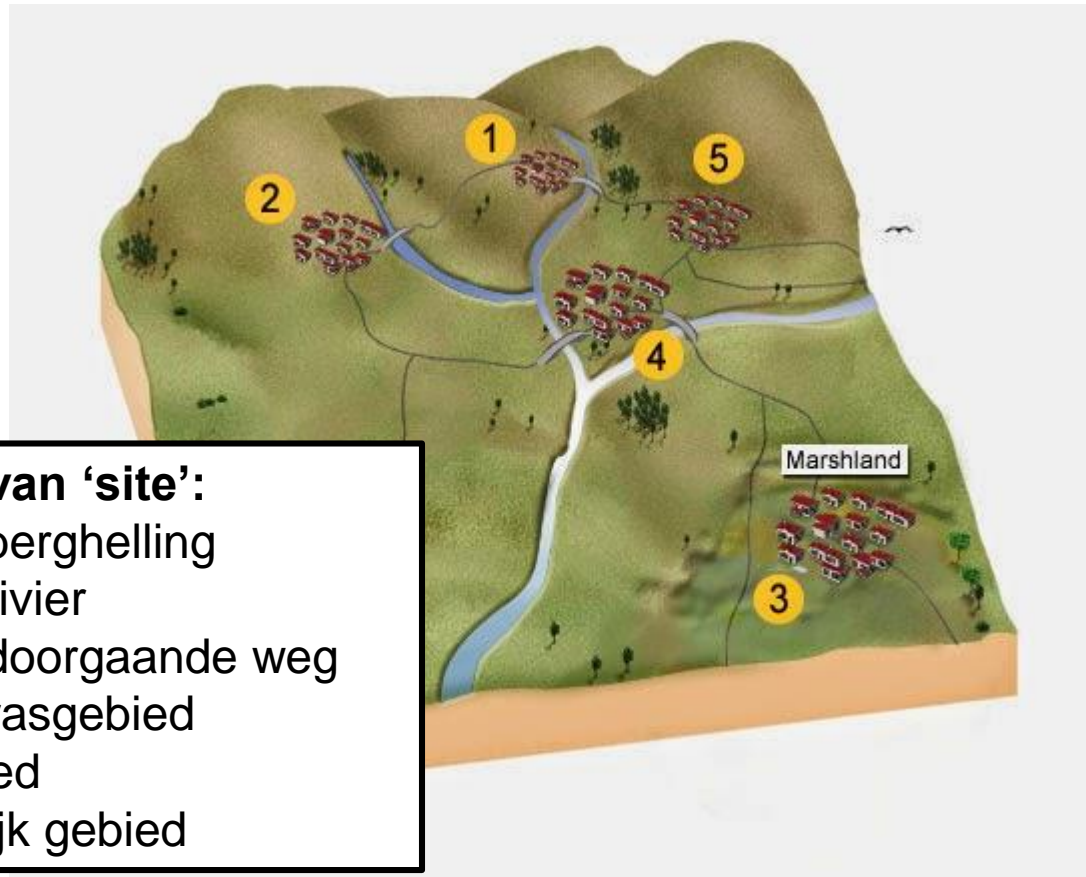
SITUATION

Geef van elke stad een kenmerk van de **site**
en een kenmerk van de **situation**.
(5 minuten)

Geef van elke stad een kenmerk van de **site**
en een kenmerk van de **situation**.
(5 minuten)

Voorbeelden van 'site':

- Tegen een berghelling
- Langs een rivier
- Langs een doorgaande weg
- In een moerasgebied
- In vlak gebied
- In een bosrijk gebied

Geef van elke stad een kenmerk van de **site**
en een kenmerk van de **situation**.
(5 minuten)

Voorbeelden van 'situation':

- Via het water goed bereikbaar voor andere steden
- Via de weg goed bereikbaar voor andere steden
- Gunstig ten opzichte van het vlakke, vruchtbare land
- Gunstig ten opzichte van de bergen

**STEDEN
HERKENNEN
VAN
BOVENAF**

WAT VALT JE OP?

Dubbelstad – een stad waarbij gedeelten van de stad overduidelijk uit twee verschillende perioden komen

WAT VALT JE OP?

WAT VALT JE OP?

Het **oude stadcentrum** en **nieuwe wijken** kennen sterke verschillen

WAT VALT JE OP?

Koloniale dubbelstad – een stad waarbij gedeelten van de stad overduidelijk uit twee verschillende perioden komen...het nieuwe gedeelte heeft sterk Europese invloeden door het **imperialisme**

WAT VALT JE OP?

Als steden dichtbij elkaar liggen en goed met elkaar verbonden zijn spreken we van een **stedelijk netwerk**

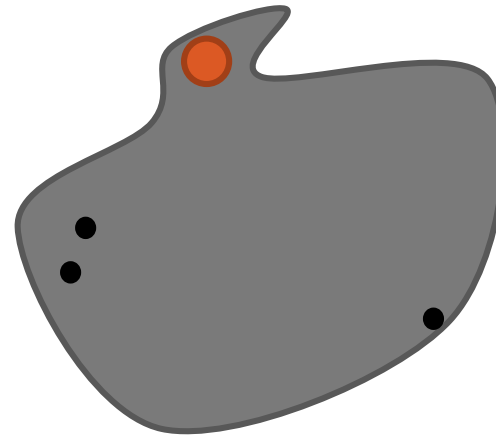
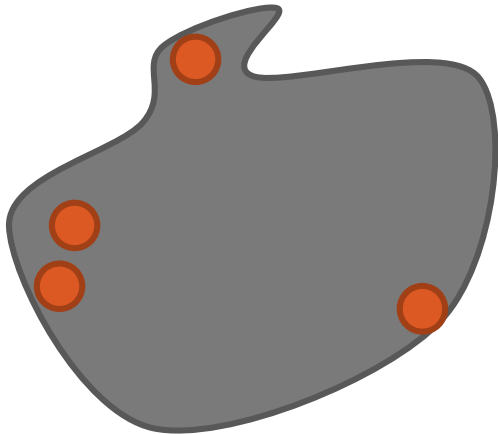

STEDEN IN VERANDERING

**WELKE VERANDERINGEN VINDEN PLAATS,
WAAR KOMEN DIE VERANDERINGEN DOOR
EN WAT ZIJN DE GEVOLGEN?**

GELIJKMATIGE GROEI OF ALLES OP 1 PLEK?

- Meerdere steden van ongeveer gelijke grootte: **stedelijk netwerk**
- 1 grote stad (veelal miljoenen), de 2e stad van het land is vele malen kleiner in omvang: **primate city**

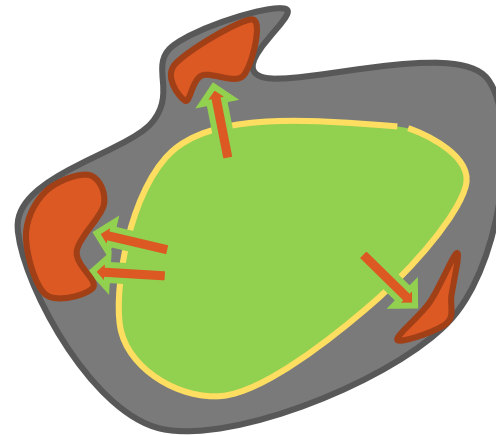
- = 1 miljoen inwoners
- = 100.000 inwoners

EVEN EEN STAPJE TERUG...

Vroeger leefden veel mensen op het platteland. Ze waren **zelfvoorzienend** en werkten veelal in de primaire **beroepssector**. Met andere woorden...ze waren boeren.

Door de mechanisering en industrialisatie verdwijnen veel banen in de primaire sector. Er gaan steeds meer mensen in de stad wonen om werk te zoeken in de secundaire of tertiaire sector. De verstedelijkingsgraad van een land verandert. Het percentage van de bevolking dat in de stad woont noemen we de **verstedelijkingsgraad**.

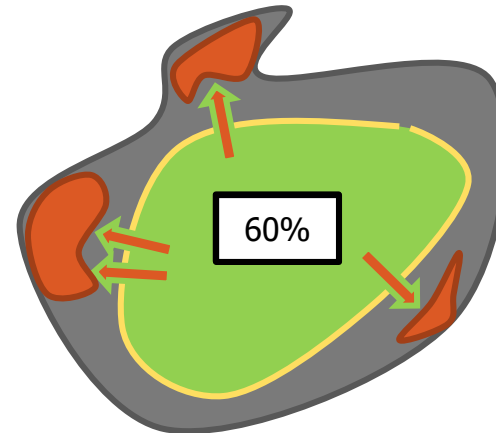

NU MET CIJFERS...

Vroeger leefden veel mensen op het platteland. Ze waren **zelfvoorzienend** en werkten veelal in de primaire **beroepssector**. Met andere woorden...ze waren boeren.

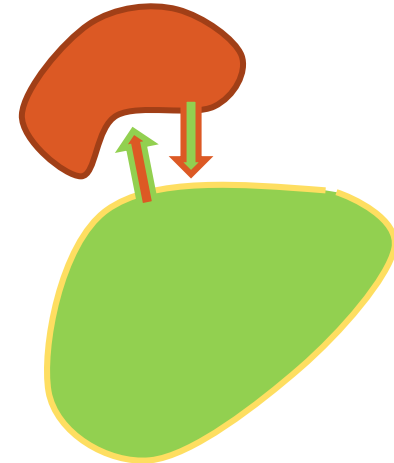

Door de mechanisering en industrialisatie verdwijnen veel banen in de primaire sector. Er gaan steeds meer mensen in de stad wonen om werk te zoeken in de secundaire of tertiaire sector. De verstedelijkingsgraad van een land verandert. Het percentage van de bevolking dat in de stad woont noemen we de **verstedelijkingsgraad**.

DE WESTERSE STAD

HET PATROON IN EEN ONTWIKKELD LAND

Mensen trekken van het platteland naar de stad = **urbanisatie**, ook wel **verstedelijking**

Tijdens de urbanisatie groeit een stad snel en de wijken raken in verval (druk, slechte woningen, weinig groei) Na een periode van urbanisatie vertrekken veel mensen weer naar het groenere en ruimere platteland = **suburbanisatie**

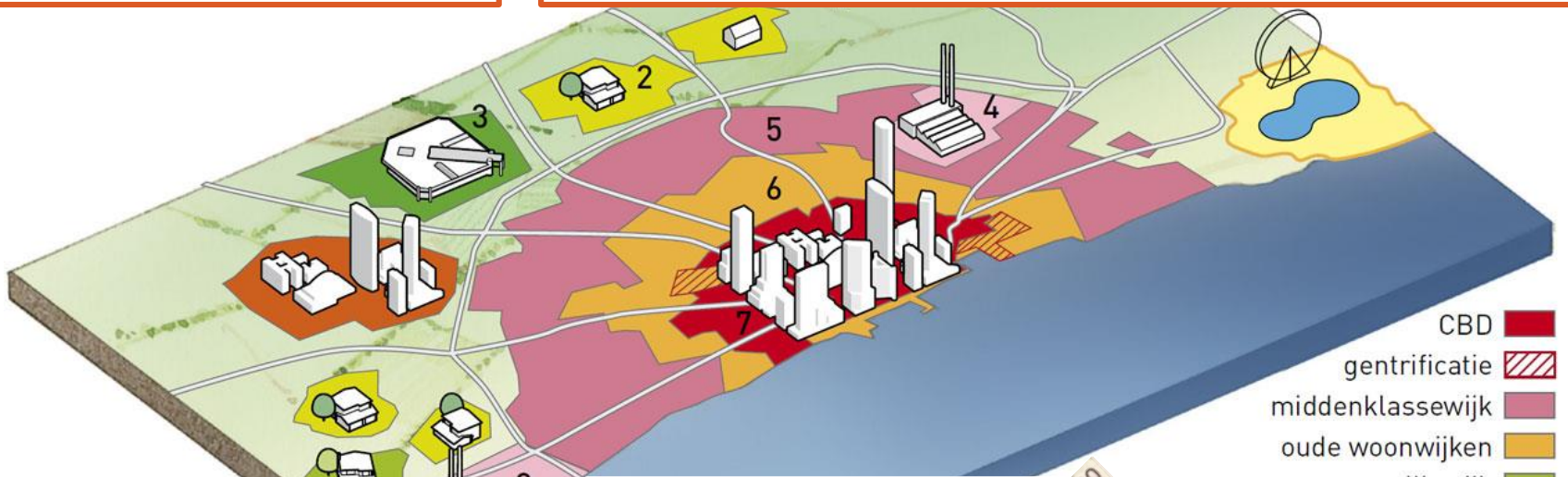

Als reactie op de suburbanisatie bouwen steden nieuwere woningen en betere voorzieningen, mensen willen weer in de stad gaan wonen = **re-urbanisatie**

DE MODERNE WESTERSE STAD

Het centrum van Europese steden kenmerkt zich vaak door een **historisch centrum**

Het centrum van Amerikaanse steden kenmerkt zich vaak door een modern centrum en wordt het **CBD** genoemd. Het **Central Business District**.

Europa kent een grotere geschiedenis en het jonge Amerika kon op een moderne manier worden opgebouwd

- Bedrijven
- Kantoren
- Winkels
- Geen woningen

CBD	■
gentrificatie	▨
middenklassewijk	■
oude woonwijken	■
villawijk	■
industriegebied	■
satellietstad	■
weidewinkels	■
suburbs	■
pretpark	■

DE MODERNE WESTERSE STAD

De **oude wijken** zijn vaak vervallen. De mensen die er wonen hebben lage inkomens.

In de oude wijken wordt geïnvesteerd door mensen met nieuwe ideeën. Dat noemen we **gentrification**. Denk maar aan de gebouwen aan de Pietermaai.

DE MODERNE WESTERSE STAD

De **suburbs** en **villawijken** zijn bewoond door mensen met een hoog inkomen. De woningen bieden ruimte en groen.

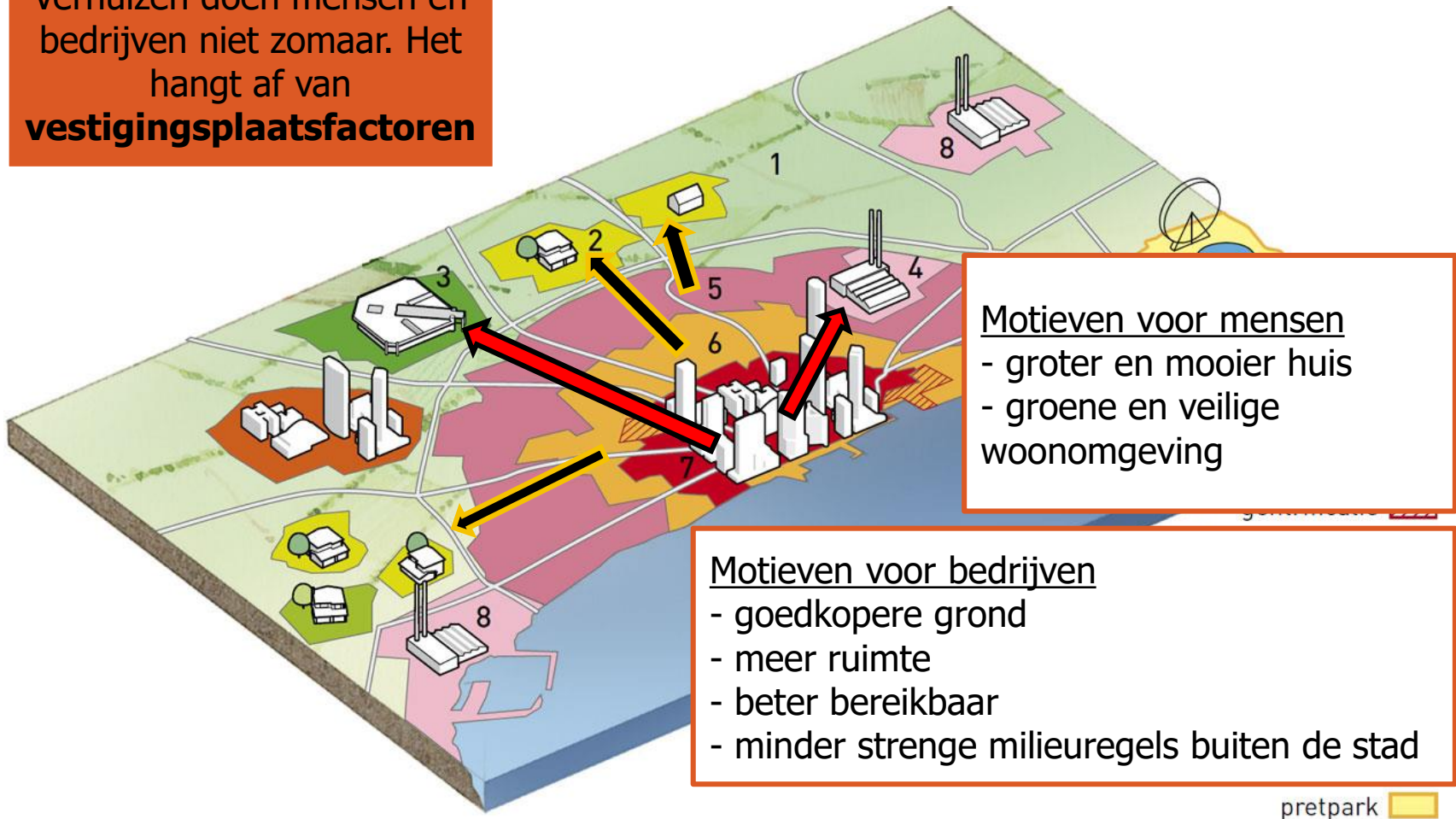
Rond de stad liggen allerlei grote bedrijven, industrie en overige voorzieningen. **Weidewinkel** = een alleenstaande grote winkel buiten de stad (bijvoorbeeld een tuincentrum of hypermarket).

Een **satellietstad** is een stad die net buiten een grote stad ligt. De satellietstad gebruikt veel voorzieningen van de grote stad.

WAAROM SUBURBANISATIE?

Verhuizen doen mensen en bedrijven niet zomaar. Het hangt af van **vestigingsplaatsfactoren**

Motieven voor mensen

- groter en mooier huis
- groene en veilige woonomgeving

Motieven voor bedrijven

- goedkopere grond
- meer ruimte
- beter bereikbaar
- minder strenge milieuregels buiten de stad

pretpark

DE NIET- WESTERSE STAD

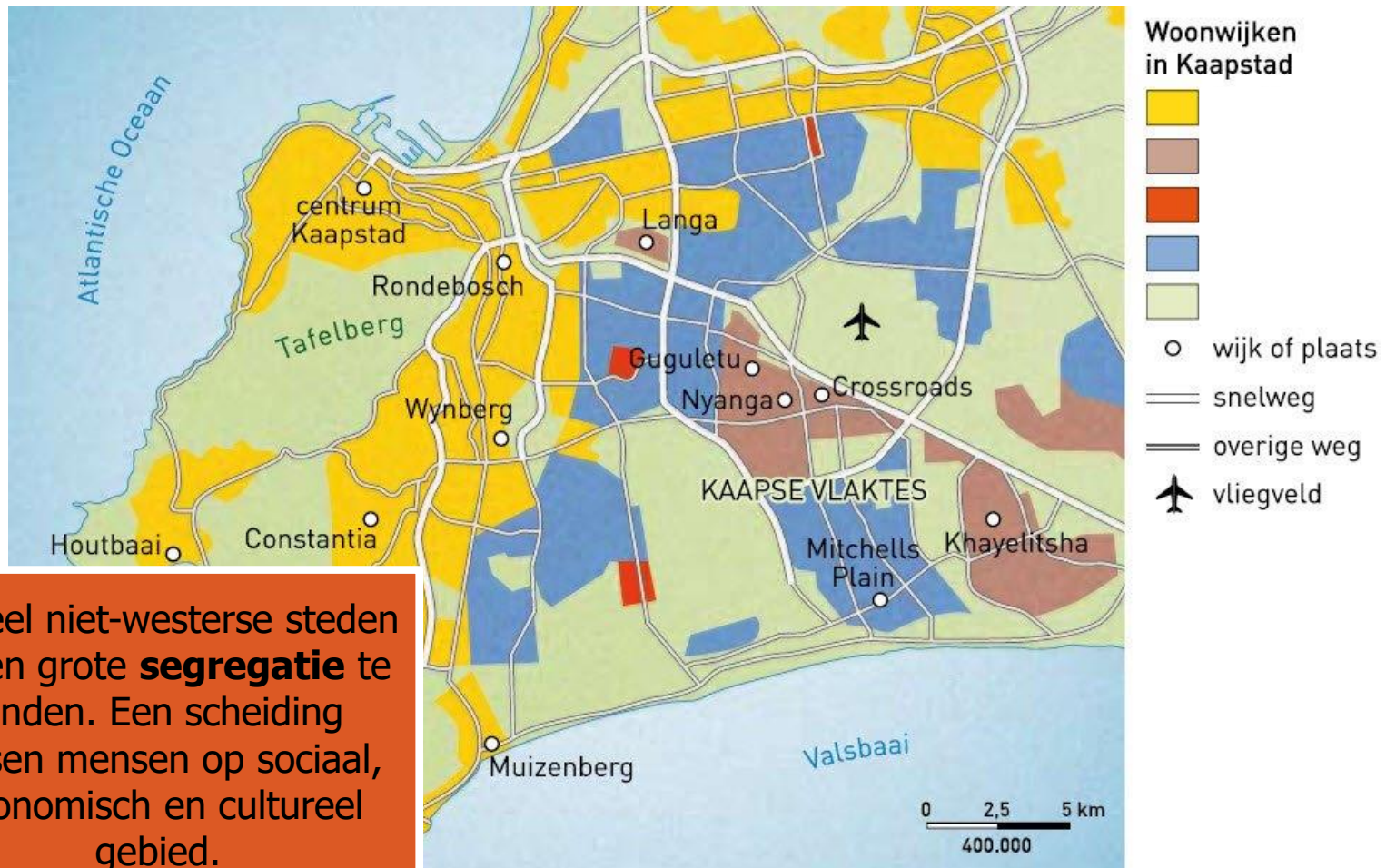
NIET-WESTERSE STAD

De niet-westerse steden zijn niet zo overzichtelijk als de westerse steden. Er zijn meerdere zakencentra, verspreide industrie en woonwijken. Het **vestigingsoverschot** is groter.

De vestigingsoverschot stijgt snel. Er trekken veel mensen naar de stad in korte tijd. Er ontstaan zeer slechte **krottenwijken** in werelddelen als Zuid-Amerika en Afrika.

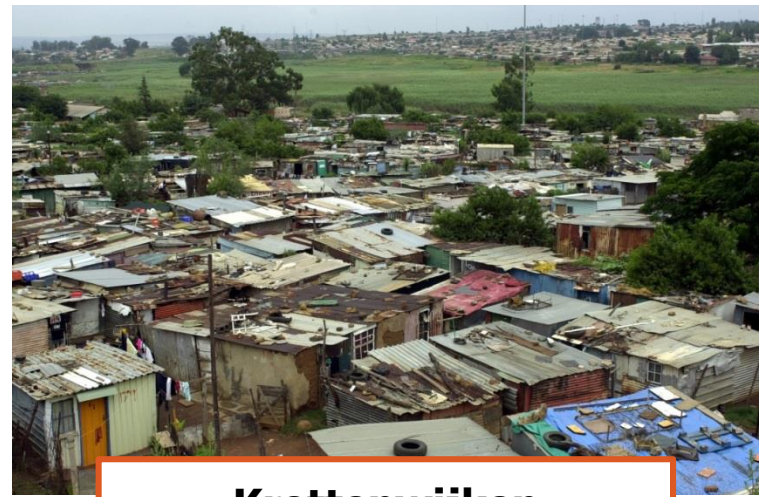
NIET-WESTERSE STAD

In veel niet-westerse steden is een grote **segregatie** te vinden. Een scheiding tussen mensen op sociaal, economisch en cultureel gebied.

Gated communities
Beveiligde wijken voor mensen met een hoog inkomen

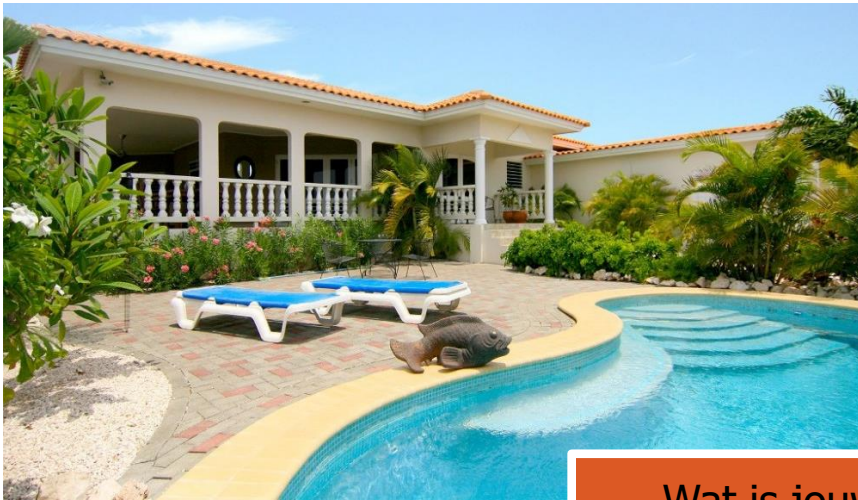

Krottenwijken

In veel niet-westerse steden is een grote **segregatie** te vinden. Een scheiding tussen mensen op sociaal, economisch en cultureel gebied.

SEGREGATIE OP CURAÇAO?

Wat is jouw mening?

MEGASTEDEN...

MEGA-

PROBLEMEN

**IN ARMERE LANDEN IS HET
VERSTEDELIJKINGSTEMPO TE HOOG**

VERSTEDELIJKINGSTEMPO

Urbanisatie (of verstedelijking) gebeurt met een bepaalde snelheid; het **verstedelijkingstempo** (% stedelingen per jaar)

Laag verstedelijkingstempo

De overheid bouwt woonwijken wanneer ze nodig zijn. Er is genoeg tijd om dit goed te regelen.

Hoog verstedelijkingstempo
(Afrika en Azië)

De overheid kan de toestroom van migranten niet aan. Er is geen tijd om goede woonwijken te bouwen.

VERSTEDELIJKINGSTEMPO

Urbanisatie (of verstedelijking) gebeurt met een bepaalde snelheid; het **verstedelijkingstempo**.

Hoog verstedelijkingstempo
(Afrika en Azië)

De overheid kan de toestroom van migranten niet aan. Er is geen tijd om goede woonwijken te bouwen.

DE PROBLEMEN

DE PROBLEMEN WELK KOPJE HOORT WAAR

Werk

Infrastructuur

Milieu
(water en lucht)

Wonen

Wonen	Werk	Infrastructuur	Milieu
Armoede	Geen scholing	Overbevolkt	Geen regels
Te snelle groei	Te weinig aanbod	Te weinig voorzieningen	Geen controle

KROTTENWIJKEN VOORKOMEN...KAN DAT?

Een goed bestuur (politiek) kan krottenwijken voorkomen. Rond de grote steden van China vinden we minder krottenwijken dan rond de steden in Afrika.

PLAATS KROTTENWIJK

Op plaatsen waar de rijkere bevolking niet wilt wonen. Bijvoorbeeld bij een vliegveld, snelweg of een steile berghelling.

Site of situation?

LEVENSGEVAARLIJK!

Op plaatsen waar de rijkere bevolking niet wilt wonen. Bijvoorbeeld bij een vliegveld, snelweg of een steile berghelling.

Krottenwijken zijn illegaal. Wat heeft dat tot gevolg?

Er bestaat een kans dat de krottenwijk gesloopt wordt. Bewoners brengen geen verbeteringen aan in de wijk. De wijk blijft slecht.

STAD IN DE STEIGERS

EEN STAD LEEFBAAR HOUDEN

WAT MAAKT EEN STAD LEEFBAAR?

Onder andere:
Weinig criminaliteit
Staat van de woningen
Aantal auto's in de straat
Groen en water
Publieke ruimte
Sociale controle
Segregatie of integratie

Een wijk met een lage leefbaarheid:
probleemwijk

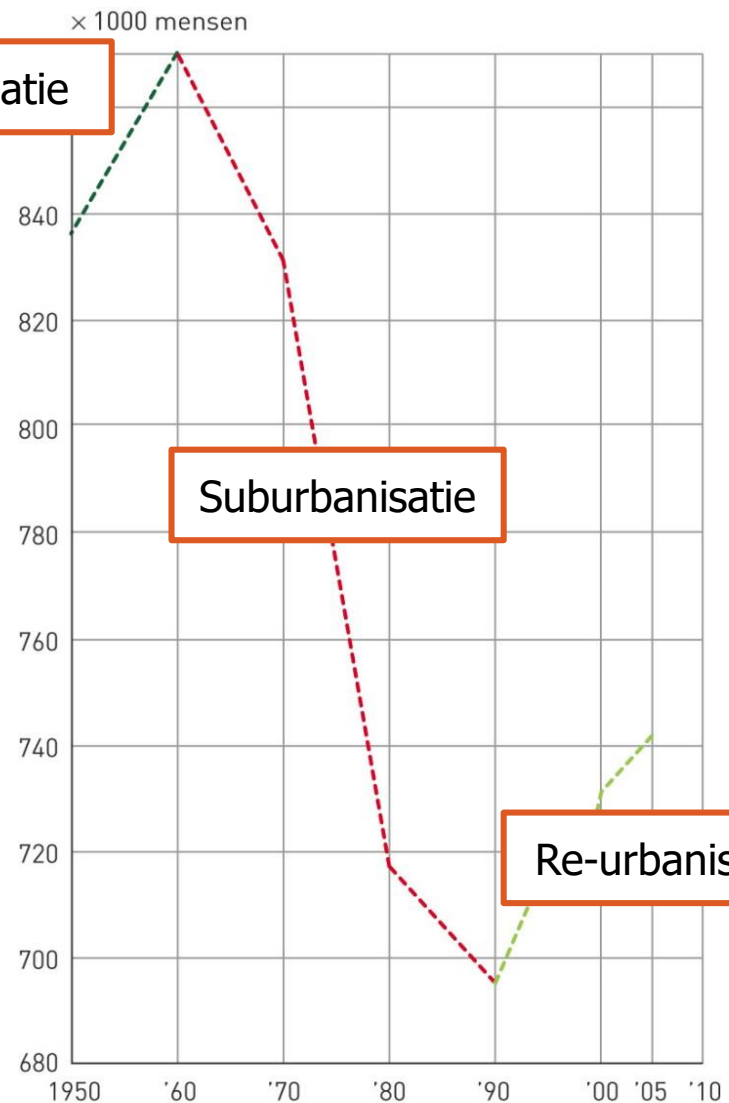
...het beste
uit je wijk

DE FASES

Het aantal stadsbewoners verandert. We onderscheiden de volgende fases:

Door toename (urbanisatie) neemt de leefbaarheid af. Gevolg: mensen gaan weg (suburbanisatie)

Om de suburbanisatie tegen te gaan moeten steden vernieuwen. Door vernieuwingen wordt de stad weer aantrekkelijk en komen mensen terug (re-urbanisatie)

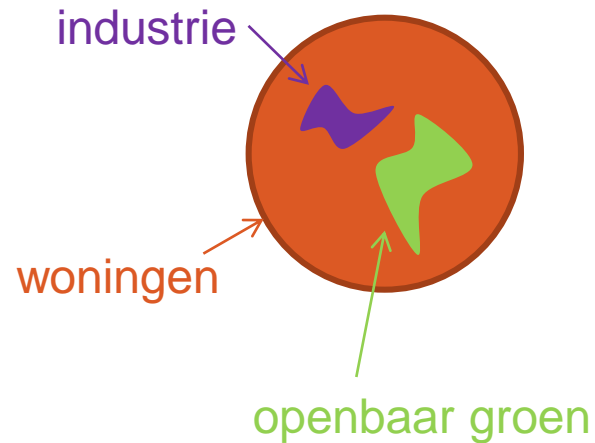
HOE VERNIEUWEN? ①

Stadsvernieuwing kan op verschillende manieren:

Renovatie

Wijken/huizen worden opgeknapt en aangepast aan de moderne eisen.

VORMEN VAN RENOVATIE

Gentrificatie

In de oude wijken wordt geïnvesteerd door mensen met nieuwe ideeën. Dat noemen we **gentrification**. Denk maar aan de gebouwen aan de Pietermaai.

VORMEN VAN RENOVATIE

Restauratie

In historische centra staan vaak oude gebouwen met **monumentale waarde**. De **monumentenzorg** begeleidt het renoveren van deze bouwwerken.

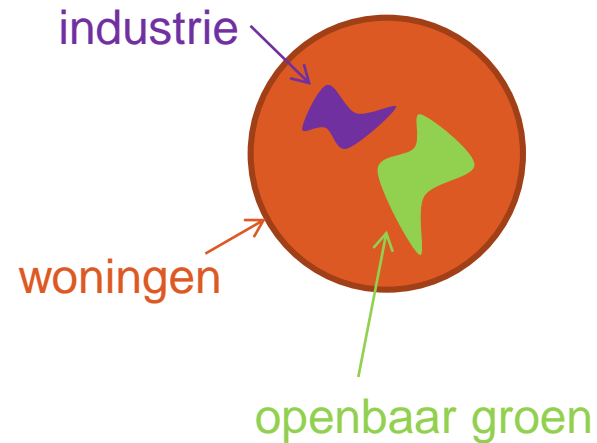
HOE VERNIEUWEN? ②

Stadsvernieuwing kan op verschillende manieren:

**Sanering
(sloop en nieuwbouw)**

Slechte wijken/huizen slopen en nieuwe woningen bouwen.

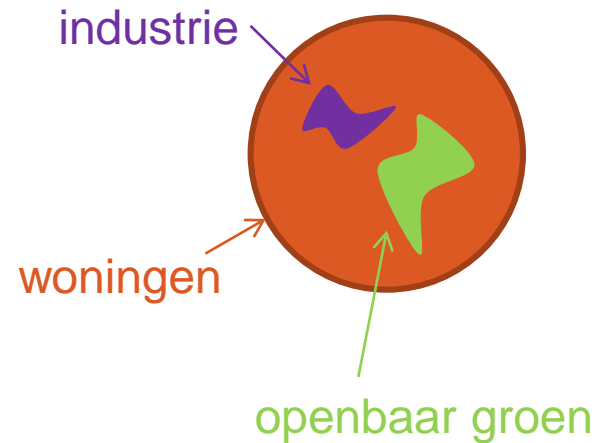
HOE VERNIEUWEN? ③

Stadsvernieuwing kan op verschillende manieren:

Nieuwbouw

Op open plekken of 'sites' die niet meer gebruikt worden woningen bouwen.

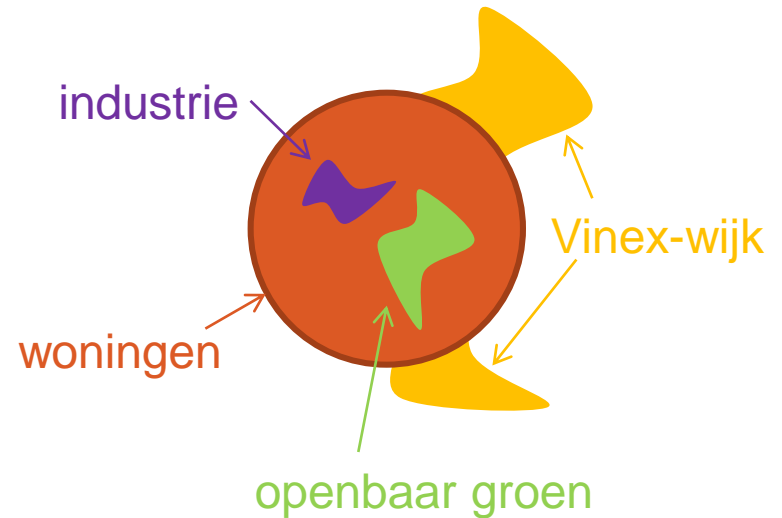
HOE VERNIEUWEN? ④

Stadsvernieuwing kan op verschillende manieren:

Vinex
(Nederlands begrip)

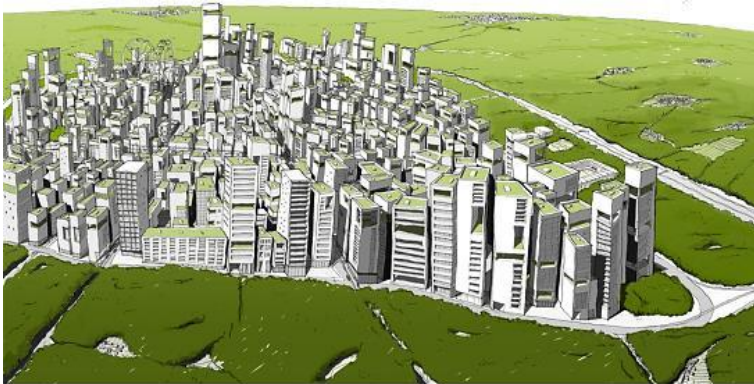
Nieuwe wijken (als project) bouwen aan de rand van de stad.

COMPACTE STAD

Alle voorzieningen dichtbij of in de stad (binnen de **stedelijke ruimte**), maar met respect voor de groene omgeving.

De **leefbaarheid**
hoog houden!